

ментообігу між казначейством і розпорядниками бюджетних коштів;

- збільшення обсягу фінансування фундаментальних досліджень державою;

- вирішення соціальних проблем і підвищення оплати праці працівникам бюджетних (наукових) установ;

- залучення в економіку країни результатів науково-технічної діяльності;

- активне міжнародне співробітництво.

З метою модернізації вітчизняного бюджетного обліку Державне казначейство України співпрацює з низкою закордонних і міжнародних установ і організацій.

### **Список використаної літератури**

1. «Стисла інформація про Національну Академію наук України» [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://www.nas.gov.ua>

УДК 657.4: 336

**Наталія Позняковська,**  
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту,  
НУВГП

### **РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ**

На виконання Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні 2007 року, впродовж майже 10 років були розроблені національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, перехідний і новий план рахунків бухгалтерського обліку, Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору та інші нормативні документи. За останніми рішеннями Міністерства фінансів, впровадження цих нормативних актів буде здійснено впродовж 2015–2017 років, замість 2013 року, як планувалось раніше.

Тут має бути цікавим досвід реформування бухгалтерського обліку та фінансової звітності в підприємницькому секторі, розпочатий з 1999 року, який триває і по цей час. Саме у 1999 році видані Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», а також стандарти з фінансової звітності, які і були запроваджені з 2000 року. Здавалосьь, що реформування облікової

системи в державному секторі економіки відбуватиметься послідовно, крок за кроком, враховуючи надбання і помилки запровадження нових стандартів у банківському та підприємницькому секторах. Проте реалії виявились іншими.

Так, у 2015 році у державному секторі набули чинності стандарти 121 «Основні засоби», 122 «Нематеріальні активи», 123 «Запаси», 125 «Зміни облікових оцінок і виправлення помилок», 127 «Зменшення корисності активів», 128 «Зобов'язання», 132 «Виплати працівникам», 133 «Фінансові інвестиції». Стандарти щодо складання і подання суб'єктами державного сектору фінансових звітів, як 101 «Подання фінансової звітності», 102 «Консолідована фінансова звітність», 103 «Фінансова звітність за сегментами», передбачено запровадити вже з 2017 року!

Отже, склалася ситуація, що спочатку набувають чинності Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі (НПСБОДС), що регулюють питання обліку окремих операцій (з основними засобами, нематеріальними активами, запасами, фінансовими інвестиціями, зобов'язаннями тощо). А за два роки потому, запроваджуються стандарти, у яких декларуються основні поняття, склад і принципи фінансової звітності. Окрім того, лише з 2017 року чинні стандарти з обліку таких важливих, з точки зору бюджету країни у цілому, та кошторису, зокрема, об'єктів бухгалтерського обліку в державному секторі, як доходи і витрати! І це в той час, коли залишається невирішеним основне, на нашу думку, питання — методу їх обліку.

В основу облікових принципів за МСФЗ у державному секторі (як і в стандартах для підприємницького сектору) покладений *метод нарахування*, застосування якого, вважається, дозволяє досягнути правдивого відображення у звітності фінансового стану, результатів виконання та грошових коштів установи та бюджету. Застосування *касового методу* для складання фінансових звітів описує лише один стандарт, підготовлений Міжнародною Федерацією бухгалтерів (Cash Basis IPSAS «Фінансова звітність, складена за касовим методом»). Окрім вищеназваних облікових методів, є інші, так би мовити «перехідні». Так, світова практика свідчить, що вся інформація, яка міститься у фінансових звітах, може бути підготовлена за одним із методів: касовим, модифікованим касовим, модифікованим нарахування і нарахування. Основна відмінність між методами обліку полягає у критеріях відображення операцій і подій у обліку і звітності.

Очевидно, декларування відповідності національних положень рекомендаціям Міжнародних стандартів бухгалтерського

обліку у державному секторі означало б прийняття за основу методу нарахування для обліку доходів і видатків. Проте навіть поверхневий аналіз змісту розроблених національних положень надає можливість зробити висновок, що основна мета — перехід до методу нарахування — не досягнута. Навіть з 2017 року доходи і витрати будуть обліковуватись за модифікованим методом (можна сперечатись лише — за касовим чи нарахування). Вирішити дану проблему, вважаємо, можливо буде із запровадженням довгострокового стратегічного планування бюджету країни. Адже реформування системи бухгалтерського обліку в державному секторі не може випереджати реформу системи управління державними фінансами у цілому. Після застосування методу нарахування при формуванні бюджетів і кошторисів стане можливим визнання доходів і витрат у бухгалтерському обліку бюджету (установи) у момент їх здійснення, незалежно від отримання або сплати грошових коштів.

Інша важлива проблема пов'язана з відсутністю обґрунтованої методики трансформації бухгалтерського обліку і фінансової звітності суб'єктів державного сектору, визначення порядку відображення змін облікової політики та облікових оцінок. На часі розробка Методичних рекомендацій, які б містили порядок перенесення, перекласифікації, визнання усіх статей звітів до нової фінансової звітності за НПСБОДС. Водночас, потрібно буде забезпечити установи правилами переходу на новий план рахунків і перенесення залишків по рахунках, проведення інвентаризацій, переоцінок активів і зобов'язань тощо.

Наступним кроком має стати обрання нової облікової політики щодо доходів і витрат, а також інших об'єктів бухгалтерського обліку — активів, зобов'язань і капіталу бюджету (установи).

Н(П)СБОДС 101 «Подання фінансової звітності» передбачає складання за 2017 рік установами фінансової звітності у складі балансу, звіту про фінансові результати, звіту про власний капітал, звіту про рух грошових коштів і приміток до звітів. Здається, що досягнута відповідність складу фінансових звітів вітчизняних суб'єктів державного сектору положенням Міжнародних стандартів. Проте зміст і порядок формування показників фінансової звітності відрізняється суттєво. МСФЗ у державному секторі рекомендує надавати у складі фінансової звітності інформацію з порівнянням затвердженого бюджету та його виконанням — у вигляді звіту про виконання бюджету або інформації в примітках. Звичайно, для врахування інтересів і контролю громадськості. В Україні така інформація не є публічною.